

کمال در زیبایی‌شناسی ابن‌سینا و نقد رویکردهای رایج

مهدی بهرامی*

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۲/۱۲ - تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۴/۳۰

DOI: 10.22096/ek.2020.118523.1188

چکیده

سخنان مستقیم ابن‌سینا در مورد زیبایی (جمال) را می‌توان در چند سطر جمع کرد؛ اما مهم‌تر از جمع‌آوری این سخنان، کشف مفهوم کلمات و روابطی است که او در جملات خود مطرح کرده است. یکی از مفاهیم پرکاربرد و مهم در مسئله زیبایی یا جمال در اندیشه ابن‌سینا «کمال» است. برخی از پژوهشگران در تحلیل کمال مدرک در محسوسات، کمال مورد نظر ابن‌سینا را «کمال ثانی» به عنوان «شیء آن‌گونه که باید باشد» دانسته‌اند، در حالی که اگرچه ممکن است این سخن صحیح باشد، اثبات این ادعا از عبارت فوق صحیح نیست. بر همین اساس، در این پژوهش تلاش شده است با روش توصیفی - تحلیلی، ضمن نقد رویکرد رایج در مورد رابطه کمال و جمال محسوسات، چگونگی این ارتباط با استناد به عبارات او بررسی و تحلیل شود. یافته‌های این پژوهش با تأکید بر رابطه عمیق کمال و جمال، نشان می‌دهد که با توجه به تفاوت کمال در موجودات، زیبایی ابن‌سینا را باید به زیبایی محسوس و غیر محسوس (مجرد) تقسیم کرد. در حقیقت، زیبایی در این دو دسته از موجودات با توجه به نوع کمال مورد نظر در آنها

متفاوت خواهد بود، به این گونه که زیبایی در غیر محسوسات، ذاتی و در محسوسات جزء عوارض آنها است؛ بنا بر این کمال در نوع اول، کمال اولی و در نوع دوم کمال ثانی است. واژگان کلیدی: زیبا؛ زیبایی شناسی؛ کمال، ابن سینا؛ محسوسات؛ مجردات.

